142 M. 85 n 5

I. N. J.

DIATRIBE JURIDICA

De

DOTATIONE FILIÆ PRINCIPIS, ET IN SPECIE DE COLLECTIS MARITAGII,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Vulgò

Fräulein-Steur.

O. & S.
AHASVERI FRITSCHII, D.
Com. Palat. Cæſar. Conſil.
Schvvartzburg,

Impenſis MARTINI MüLLERI, Bibliopol. Numburg.
GERÆ,
Literis GEORGII HEINRICI MüLLERI.
ANNO M DC LXXI.

30

5.

143

PRÆFATIO.

Cùm in feriis hiſce canicularibus occaſio data fuerit, de juſtitiâ exigendi collectas maritagii ſententiam noſtram exponere, placuit, eam paucis pagellis comprehenſam, ſine ullius præjudicio amicis cõmunicare. Fatemur, nos à novarum exactionũ, quæ duriſſimo ac triſtiſſimo hoc ſæculo, ubiq; ferè ſunt graviſſimæ, inventione & adprobatione, extra caſum veræ & publicæ, & urgentiſſimę neceſſitatis, maximè abhorrere, ſeriò optantes, ut magnorum Principum Miniſtri eandem mentem teneant, & quantum in iſtis eſt, Principes ſuos ab injuſtis extorſionibus omni ſtu-

dio & ope dehortentur, cogitentque illud Symmachi, ad Valentin. Imper. *habere hoc publicas neceſſitates, ut impoſſibilia plerumq́; perſvadeant, ſed cauto opus eſſe, ne ſi adjiciantur inſolita, ceſſent conſveta.* *Dab. Rudelſt. è Muſeo, d. V. Aug. CIↃ CI CLXX.*

INDEX CAPITUM.

CAPUT I.

Quatenus publicè interſit, fœminas eſſe dotatas.

CAPUT II.

An Filia Principis pecuniâ aut bonis immobilibus dotanda?

CAPUT III.

De Modo & quantitate Dotis.

CAPUT IV.

An dotatio incumbat Domanio Principis, an verò ex ſubditorum loculis fieri debeat?

CAPUT V.

An vi conſvetudinis univerſalis Germaniæ dotatio Filiæ Principis ſubditis incumbat?

CAPUT VI.

An & quatenus conſvetudo, quâ onus dotandi Filiæ Principis ſubditis injungitur, valeat?

CAPUT VII.

Proponuntur Declarationes quædam ſententiæ, conſvetudinem iſtam admittentis.

CAPUT VIII. & ULT.

Expenduntur aliquot quæſtiones collectam maritagii concernentes.

I.N.J.

144

I. N. J.

DIATRIBE
De
DONATIONE FILIÆ PRINCIPIS, ET COLLECTIS MARITAGII.

Caput I.
Quatenus publicè interſit, fœminas eſſe dotatas.

Summaria.

Reip. intereſt, meliores eſſe dotatas. n. 1. & 2.
Dotis conſtituendæ ratio quæ apud Romanos? n. 3. & 4.
Absq; dote non facile nubitur. n. 5.
Quid in Regiarum fœminarum nuptiis? n. 6. & ſeq.
Matrimonia Principum Ratione Status nituntur. n. 9.
Qualis uxor Principi ducenda, n. 13.
Liberi munimenta Imperii. n. 15.
Repudiare uxores ſteriles Principes ſibi pro Privilegio habere volunt. n. 16,
In privatorum nuptiis pecunia, in Principum verò matrimoniis ratio Status rejicitur. n. 17.

I.

REip. intereſſe, mulieres dotes ſalvas habere, propter quas 1
nubere poſſunt, ait JCtus Paulus in *l. 2. ff. de jur. dot.* Ad- 2
ſentit Pomponius, *in l. 1 ff. ſolut. matrim.* quando ait; *publicè intereſſe, dotes mulieribus conſervari. cùm dotatas eſſe fœminas ad ſubolem procreandam, replendamq; liberis civitatem maximè ſit neceſſarium.* Nimirum dotis conſtituendæ ratio in Romanorum 3
Republicâ exindè fluxiſſe videtur, quòd mulierem indotatam vulgò contemtim haberi, experientia doceret, quodque amor

mariti exſtingvi pateretur, ſi pro matrimonii oneribus, quæ
tàm varia ac gravia eſſe ſolent, ferendis, nihil quidquam à par-
4 te uxoris ipſi concederetur levaminis. Ut ergò huic malo pu-
blicè pernicioſo remedium quæreretur, conſvetudine ac mo-
ribus introducta dotandæ filiæ conditio, ex quâ deinceps mu-
lieris intererat, ut inciperet eſſe dotata. *l. 73. §. 3. de C. & D. d. l.*
2. de jur. dot. Et cùm temporum ſucceſſu nemo quisquam
indotatam ducere facile volebat, dotatas autem eſſe fœminas
ad ſubolem procreandam replendamque liberis civitatem ma-
ximè erat neceſſarium. *d. l. 1. ſol. matr.* ſubveniebat Lex Roma-
na ac utilitate matrimoniorum publicâ ſvadente, introductam
5 iſtam conſvetudinem adprobabat. Scilicet, absque dote non
facile nubitur: ſi non nubitur, non ſunt matrimonia; ſi non
ſunt matrimonia, non ſunt liberi homines, non ſunt cives, ſi
non ſunt cives, non eſt quoque civitas & Reſpublica, quæ con-
cipitur, creſcit, & amplificatur civium & familiarum incre-
mento & amplitudine, ut colligit Ant. Heringius *tr. de fidejuſſ.*
cap. 7. n. 454. cui add. Joh. Petr. Fontanell. *tr. de pactis nuptial.*
tom. 2. clauſ. 5. gloſ. 1. Part. 1. n. 5. & ſeqq. ubi elegantiſſimè hæc
6 tractat. & Joach. Hopper. *de verâ Jurisprud. lib. 10. tit. 2. Cùm*
nonnullis (ait) *legum conditoribus placuit indotatas eſſe Uxores, ut*
non cenſus, ſed morum & generis & formæ ratio habeatur: Jus
civile Romanorum ſic eſt compoſitum, ut ad communes hominum
mores reſpiciat, iisq; leges quàm aptiſſimas adcommodet. Et ideò,
ut tum quidem ad legitimas nuptias maſculi invitentur ad civitatem
legitimâ prole replendam, ne deficiat, quæ ratio naturalis eſt & ci-
vilis, tùm verò fœminæ, rei familiari tantò diligentiùs ſtudeant, dum
rem ſuam etiam conſervant, quæ eſt ratio Oeconomica: placuit, non
ſolùm dotes permitti, ſed & favorabiles haberi.

II.

Hæc ita in privatorum civium matrimoniis promoven-
dis obtinent, ac pro illis jura iſta à Romanis ſcripta ſunt. In
Regum, Principum ac Magiſtratuum nuptiis alia ratio, & con-
ditio

ditio, alia jura & obſervationes. Nituntur ſcilicet magnorum 9
Principum matrimonia ratione Status, quæ communiùs non
tàm amplitudinem dotis, quàm obfirmationem Principatus
muſculam prolem, vel novam amicitiam, fœdera, vel pacem
ac tranquillitatem publicam reſpicit. Solent Politici hæc ma- 10
gnorum Principum matrimonia firmiſſima eſſe inſtrumenta
& vincula publicæ Amicitiæ; hiſce namque ſtabiliuntur fœde-
ra antiqua, aut contrahuntur nova, vel parantur affinitates, vel
delentur veteres inimicitiæ; & pax & tranquillitas publica cor-
roboratur, Dn. & Arn. Myler. *Gamalog. cap. 4. §. 17. ubi ait:*
quòd eâ conſvetudine nihil & olim fuerit apud Romanos, &
hodiè ſit inter Reges & Principes familiarius. Benè enim 11
tùm agitur cum Republ. quando adfinitates contrahuntur, *non
ad cumulandas divitias*; Sed in bonum Reip. Valer. Max. *libr. 4.
c. 4.* Exempla pænè multa congeſſit D. Myler. *d. cap.* & Regiis fa-
miliis Hiſpanorum ac Gallorum quotidiana ſunt. Hoc ſenſu 12
Pierre Matthieu. *in vitâ Henrici IV. lib. 5.* ſcribit: *Il n'ya point trop
de filles, en un maiſon ſouveraine.* Secundum Tacitum *(lib. 12.* 13
Annal.) Principem deligere oportet fœminam nobilitate,
puerperiis & ſanctimoniâ inſignem. Vid. Tract. noſtr. *de Au-
guſtâ Romanâ cap. 2. per tot.* Prudenter Philippus Cauriana 14
fœcunditatem ac pudicitiam raras & cœleſtes dotas illuſtrium
fœminarum appellat. *Veramente*, ait, *felice ſi doverrà chiama-
re quella Donna nobile, alla quale queſte due grazie celeſti e rare ſi
poſſono con verità attribuire ſi come è avenato, che nelle Sereniſſi-
me Principeſſe di Ferdinando d' Auſtria, figlivale ſono ſtate da celeſte
diſpoſizione, come ognua ſa concedute Diiſcorſ. ad lib. 1. Tacit. An-
nal. pag. 176.* Sunt ſcilicet liberi munimenta imperii, ſubſidia, 15
& adminicula aulæ. Et *Le ſeconde fin du mariage d' un Prince eſt,
la conſervation d' Eſtat par les Enfans.* D. Myl. *d. c. §. 11.* Undè 16
eſt, quod Principes abſoluti inſtar privilegii ſibi licere putent,
repudiare uxores, formâ, pudicitiâ, obſequio probatas quidem
ſed ſteriles. Forſtner. *ad Tacit. lib. 12. Annal. cap. 2.* Quemad- 17
modum

mariti exſtingvi pateretur, ſi pro matrimonii oneribus, quæ tàm varia ac gravia eſſe ſolent, ferendis, nihil quidquam à parte uxoris ipſi concederetur levaminis. Ut ergò huic malo publicè pernicioſo remedium quæreretur, conſvetudine ac moribus introducta dotandæ filiæ conditio, ex quâ deinceps mulieris intererat, ut inciperet eſſe dotata, *l. 73. §. 3. de C. & D. d. l. 2. de jur. dot.* Et cùm temporum ſucceſſu nemo quisquam indotatam ducere facile volebat, dotatas autem eſſe fœminas ad ſubolem procreandam replendamque liberis civitatem maximè erat neceſſarium, *d. l. 1. ſol. matr.* ſubveniebat Lex Romana ac utilitate matrimoniorum publicâ ſvadente, introductam

4

5 iſtam conſvetudinem adprobabat. Scilicet, absque dote non facile nubitur: ſi non nubitur, non ſunt matrimonia; ſi non ſunt matrimonia, non ſunt liberi homines, non ſunt cives, ſi non ſunt cives, non eſt quoque civitas & Reſpublica, quæ concipitur, creſcit, & amplificatur civium & familiarum incremento & amplitudine, ut colligit Ant. Heringius *tr. de fidejuſſ. cap. 7. n. 454.* cui add. Joh. Petr. Fontanell. *tr. de pactis nuptial. tom. 2. clauſ. 5. gloſſ. 1. Part. 1. n. 5. & ſeqq.* ubi elegantiſſimè hæc

6 tractat. & Joach. Hopper. *de verâ Jurisprud. lib. 10. tit. 2. Cùm nonnullis* (ait) *legum conditoribus placuit indotatas eſſe Uxores, ut non cenſus, ſed morum & generis & formæ ratio habeatur: Jus civile Romanorum ſic eſt compoſitum, ut ad communes hominum mores reſpiciat, iisq; leges quàm aptiſſimas adcommodet. Et ideò, ut tum quidem ad legitimas nuptias maſculi invitentur ad civitatem legitimâ prole replendam, ne deficiat, quæ ratio naturalis eſt & civilis, tùm verò fœminæ, rei familiari tantò diligentiùs ſtudeant, dum rem ſuam etiam conſervant, quæ eſt ratio Oeconomica: placuit, non ſolùm dotes permitti, ſed & favorabiles haberi.*

II.

Hæc ita in privatorum civium matrimoniis promovendis obtinent, ac pro illis jura iſta à Romanis ſcripta ſunt. In Regum, Principum ac Magiſtratuum nuptiis alia ratio, & conditio

ditio, alia jura & obſervationes. Nituntur ſcilicet magnorum 9
Principum matrimonia ratione Status, quæ communiùs non
tàm amplitudinem dotis, quàm obfirmationem Principatus
muſculam prolem, vel novam amicitiam, fœdera, vel pacem
ac tranquillitatem publicam reſpicit. Solent Politici hæc ma- 10
gnorum Principum matrimonia firmiſſima eſſe inſtrumenta
& vincula publicæ Amicitiæ; hiſce namque ſtabiliuntur fœde-
ra antiqua, aut contrahuntur nova, vel parantur affinitates, vel
delentur veteres inimicitiæ; & pax & tranquillitas publica cor-
roboratur. Dn. & Arn. Myler. *Gamalog. cap. 4. §. 17. ubi ait:*
quòd eà conſvetudine nihil & olim fuerit apud Romanos, &
hodiè ſit inter Reges & Principes familiarius. Benè enim 11
tùm agitur cum Republ. quando affinitates contrahuntur, *non
ad cumulandas divitias*; Sed in bonum Reip. Valer. Max. *libr. 4.
c. 4.* Exempla pænè multa congeſſit D. Myler. *d. cap.* & Regiis fa-
miliis Hiſpanorum ac Gallorum quotidiana ſunt. Hoc ſenſu 12
Pierre Matthieu. *in vitâ Henrici IV. lib. 5.* ſcribit: *Il n'y a point trop
de filles, en un maiſon ſouveraine.* Secundum Tacitum *(lib. 12.* 13
Annal.) Principem deligere oportet fœminam nobilitate,
puerperiis & ſanctimoniâ inſignem. Vid. Tract. noſtr. *de Au-
guſtâ Romanâ cap. 2. per tot.* Prudenter Philippus Cauriana 14
fœcunditatem ac pudicitiam raras & cœleſtes dotas illuſtrium
fœminarum appellat. *Veramente,* ait, *felice ſi doverrà chiama-
re quella Donna nobile, alla quale queſte due grazie celeſti e rare ſi
poſſono con verità attribuire ſi come è avenato, che nelle Sereniſſi-
me Principeſſe di Ferdinando d'Auſtria, figlivole ſono ſtate da celeſte
diſpoſizione, come ognua ſa concedute. Diiſcorſ. ad lib. 1. Tacit. An-
nal. pag. 176.* Sunt ſcilicet liberi munimenta imperii, ſubſidia, 15
& adminicula aulæ. Et *Le ſeconde fin du mariage d'un Prince eſt,
la conſervation d'Eſtat par les Enfans.* D. Myl. *d. c. §. 11.* Undè 16
eſt, quod Principes abſoluti inſtar privilegii ſibi licere putent,
repudiare uxores, formâ, pudicitiâ, obſequio probatas quidem
ſed ſteriles. Forſtner. *ad Tacit. lib. 12. Annal. cap. 2.* Quemad- 17
modum

modum igitur in privatorum hominum nuptiis cumprimis & regulariter ad amplam dotem reſpicitur; ita in connubiis Magiſtratum ad Statum publicum firmandum, conſervandum, amplificandumve. *Ne i maritaggi Reali ben ſi sà, che per la minima delle circonſtanze ſi conſideri la dote. Serva queſta di lenocinio alle cupidigie de' Privati; ma non faccia figura intorno ad Trono de' glorioſi Monarchi*, graviter ſcribit Autor Refutationis Scripti Gallici, de *pratenſ. Regis Franciæ in Flandr. part. 1. capitol. 4.*

Caput II.
An Filia Principis pecuniâ aut bonis immobilibus dotanda?

SUMMARIA.

Filia Principis non terris ſed pecuniis dotanda. n. 1. & ſeqq.
Bona domanialia non ſunt dividenda. n. 5.
Diminutio bonorum magna ac inducit diminutionem dignitatis, num. 6.
Jus primogenii quâ ratione nitatur. n. 7.
Conſuetudo excludens fœminas à ſucceſſione laudatur, n. 8.
Adducuntur exempla. n. 9. & ſeq.

I.

1 VIdeamus nunc, in quâ re illuſtrium fœminarum dotes conſiſtere debeant? Et ſvadet publica ratio, non poſſeſſiones ac terras, ſed potius pecunias dotis nomine filiabus nupturientibus dari.
2 Quàm enim pernicioſa ac periculoſa ſit Principatuum & territoriorũ variatio & ad peregrinos, & quandoque ignotos Dominos translatio, & quantum omnis ferè Reip. mutatio converſionem adferat, in confeſſo eſt apud omnes.
3 Novos namque Dominos, novæ leges, novi in provinciâ & municipiis Magiſtratus, nova inſtituta, novi mores, novi hoſtes ſeqvun-

ſeqvuntur, nova vitæ ratio ſequitur. Philipp. Knipſchild. *de fideicom. famil. cap. 8. n. 286.* Plerumque etiam ingenia Principum ac Dominorum in peregrinos ſubditos duriora eſſe ſolent, atque ideò vix ulla eſt natio, quæ propter morum diverſitatem diu imperium peregrinum ferat, teſte Cominæo *lib. 8. de rebus geſt. Ludov. XI.* Præterea per diviſiones atque alienationes bona domanialia diminuuntur & ad deſtructionem ac ruinam deducuntur; ac diviſione dignitas familiæ ejusdemque memoria, ac univerſa patrimonia corrumpuntur. Socin. *conſ. 47. n. 5.* Molina. *de Hiſpan. Primogen. lib. 1. c. 11. n. 4.* per unionem verò bonorum eadem conſervatur, illuſtrior, auguſtior, & fortior redditur. Diminutio bonorum inducit etiam diminutionem dignitatis, ſicuti conſervatio bonorum conſervationem dignitatis & honoris inducit. Vultej. *lib. 4. Marpurg. conſil. 54. n. 11.* Add. Nic. Betſius. *de part. illuſtr. fœm. cap. 9.* Gail. *lib. 2. obſ. 153.*

4 5 6

II.

Eadem ratio in multis Regnum ac Principum familiis 7
primogenii jura introduxit: Eodem fundamento nititur uni- 8
verſalis ferè totius Europæ conſvetudo, quâ fœminæ à ſucceſſionibus in Regnis ac Principatibus in perpetuum excluduntur, ac quali quali dote acceptâ contentæ eſſe jubentur. Præterea 9
exſtant in Germaniâ noſtrâ familiæ pacta ac ſtatuta non pauca, quæ dotatione filiarum illuſtrium in bonis immobilibus fieri, expreſsè prohibent. Sic in Inſtrumento Diviſionis Electoris 10
Brandenburgici de anno 1473. cautum: Daß kein Marggraf ſol Land und Leute zum Heyrath-Gut geben. Springsfeld. *de Appanag. c. 12. n. 35.* ubi etiam *n. 32. rectè ait: dotem filiarum ac ſororum illuſtrium regulariter in pecuniâ numeratâ conſtitui.* In Regno 11
Franciæ ex diſpoſitione Legis Salicæ, idem obſervari notiſſimum, quamvis exempla non deſint, quæ docent, olim nonnun- 12
quam terras filiabus dotis nomine adſignatas fuiſſe. Vid. Betſius, *d. tract. cap. 6. ferè ad fin.* Springsf. *d. l.* hodiè certè ſecus eſt.

13 Joh. Papon. *in Arreſt. lib. 3, tit. 10, arreſt. 1. ubi ait:* quantum ad filias attinet, quoniam in familiam alienam tranſeunt, nunquam eis terra aut portio aliqua Domanii Regii adſignatur, verùm pecunia *tantùm.* Bodin. *de Rep. lib. 6, cap. 5.* Quid in Monarchiâ Hiſpanicâ hodiè obtineat, vid. latè laudatus Auctor Refutat. *part. 1. & 2. paſſim.*

Caput III.

De
Modo & quantitate dotis.

Summarium.

Filiabus congrua dos debetur. n. 1.

Quæ dos legitima? n. 2.

An in dotatione Filiæ Principis præciſè ad quantitatem bonorum reſpiciendum? n. 3. & ſeq.

Negativa adſeritur. n. 7.

Princeps eſt perſona publica, & ut talis agere debet, non ut pater. num. 7.

Quæ ſit Legitima liberorum? n. 8.

Conſultum eſt, dotis quantitatem in familiis Principum eſſe determinatam. n. 10.

Adducuntur exempla. n. 11. & ſeqq.

In Galliâ dotium modus quis? n. 23.

An locus ſit querelæ ſuperlæſione ob dotem minus congruam inter Principes. n. 26. & ſeq.

I.

1 FIliabus congruam dotem deberi, apud omnes in confeſſo
2 eſt. Reinking. *in enarrat. l. ult. n. 151. & ſeq. C. de pact.* Communiter autem obtinuit, eam dotem *legitimam* cenſeri, quæ ſecundum mores regionis, numerum liberorum, quantitatem bonorum paternorum, nubentium ſtatum & conditionem, locorumque qualitatem conſtituitur. *l. 60. l. 69. §. gener. de jur. dot.*

dot. l. Filiæ 49. in fin. de L. 3. Pariſ. *conſ. 63. n. 52. & ſeq. vol. 2.* Pa-
cian. *conſ. 38. n. 12.* H. Piſt. *2. q. 37. n. 10. & ſeq.* Honded. *conſ. 10. n.*
31. lib. 1. Quæritur autem; *An in dotatione Filiæ Regis vel Prin-* 3
cipis, ad patrimonii quantitatem præciſè reſpiciendum ſit, ita ut ſi
forte dos Filiæ data legitimè bonorum Paternorum non reſpondeat,
Filia de læſione queri poſſit? Ita vult Autor *libelli, de prætenſ. Regis* 4
Franc. Provinc. Hiſpan. Belgii, qui dotem quinque centum milli-
um ſcudorum Filiæ Regis Catholici ſub renunciatione ſucceſ-
ſionis, promiſſam minimè congruam æſtimat, eique remedi-
um actionis ob enormiſſimam læſionem integram relinquit.
Verùm huic rectè reſpondiſſe videtur Autor Refutationis ſcri- 5
pti Gallici *part. 1. cap. 3.* jura Romana privatis hominibus præ-
ſcripta, minimè cauſis Regiis adplicari, nec ad quantitatem
dotis, ad intereſſe ſtatus cumprimis reſpici debere, ſtatuens:
I maritaggi reali, inquit, *non ſegnono in riguardo della pecunia do-*
tale, ma per intereſſe di ſtato, è publica utilità, ne ſoccombono alle
Leggi delle Corti. Una ordinaria ſomma ſodisfa, è dote, e Legiti-
ma, è tutto quello, che poteſſe della Caſa paterna appartenere alla
Figlia. Sarebbe impraticabile, non che ſconvenevole, il determi-
nare à guiſa Bilancia quanto monti il valore preciſo della Legitima
Spettante alle figlie reali. Idem in fine *d. cap. ait: che tranſcen-*
dendo le formalità volgari, le conſuetudini Reali vivano con legge
appartata dal Popolo; è le Renunzie, e le doti delle Figlie de Regi,
non prendano altra norma che dalla convenienza di Stato; nè altra
validità che dal conſenſo de' contraenti Sovrani. Et hæc ſententia 6
nobis veriſſima videtur. Princeps enim eſt perſona publica, 7
& ut talis agere debet non tanquam pater; eſt præterea Re-
gnum bonum quoddam publicum, adeoque velut alienum, de
quo Rex æquè pro arbitrio diſponere non poteſt, ac de bonis
ſuis privatis, præſertim cum jam ſubditi (ex quo uni ſe ſubmiſè-
re) certum quoddam jus adquiſiverint, ad ſuam conſervatio-
nem & ſecuritatem, immò ſplendorem etiam & amplitudinem,
ut ne diſſolvatur corpus illud Statuum, à quo potiſſimũ habent,

ut æſtimentur ab aliis & ſecuri ſint, cumque jus illud commu-
ne ſit & univerſale, privato anteferri meritò debet, ut & amo-
8 ri & affectui paterno. Saavedr. *Ideâ Princ. Symbol. 70.* Præter-
ea Legitimam (idem in dote dicimus) ex certâ causâ, veluti ob
familiæ conſervationem, & ne bona in alienam familiam trans-
eant, minui poſſe, magis communiter teneri & à Camerâ Im-
periali multoties deciſum eſſe, adſerit. Andr. Gail. *lib. 2. obſ. 122.*
n. 11. Sixtin. *lib. 3. Conſ. Marpurg 11. n. 50.* add. Ferdin. Vasq. *de*
9 *ſucceſſ. creat. lib. 2. c. 20. n. 238.* Cavendum enim maximè eſt,
ne dotium magnitudine Illuſtres Principum Domus exhauri-
10 antur. Undè conſultiſſimum creditur, familias Principum
certam ac definitam habere dotium quantitatem, quam in præ-
judicium ſucceſſorum ac ditiorum ſuarum excedere nequeunt.
11 Chr. Beſold. *de Reg. ſucceſſ. Lib. 1. diſſ. 11. th. 10.* Quemadmo-
dum in Germaniâ noſtrâ in multis Principum familiis ita non
12 obtinere conſtat. Sic in Domo Saxonicâ Electorali dos filia-
rum eſt 30000. imperialium; quæ ſumma, *notante Limnæo*, au-
gmentum recipit eo caſu, de quo agit pactum ſucceſſorium in-
13 ter Saxon. Haſſ. & Brandeb. initum anno 1614. In Ducatibus
14 verò Saxonicis 20000. florenorum. In Electorali Domo Bran-
15 deburgica dos filiarum eſt 20000. florenorum. In familiis
Marchionum Brandeb. Burgraviatus Norici dos eſt 10000. flo-
renorum Rhenenſium, nebſt einer ziemlichen Fertigung.
16 Springsfeld. *de Appanag. cap. 12. num. 39.* In Haſſiâ dos Prin-
17 cipum filiarum eſt 20000. florenorum. In Holſatiâ 20000.
18 Imperialium, alii, florenos eſſe dicunt. In Ducatu Würtem-
bergico, filiabus omnibus ex iſtâ familiâ progenitis con-
19 decentem dotem conſtituit primogenitus. Et refert die &
Anno Myler. *in addit. ad Rumelin. Aur. Bull. part. 3. diſſert. 5.*
concl. 14. filiabus illuſtribus ipſius primogeniti *30000.* florenos
Rhenenſes pro dote definitos, eandemque ſummam in filiabus
20 Ultragenitorum ad 20000. aureos moderatam fuiſſe. Monet
tamen Limnæus, *ad A. B. tit. 25. §. 2. obſerv. 8.* Non ita pridem
inter

inter Ducem Würtembergicum lineæ Stutgardenſis, & Ducem
lineæ Montiſpelgardenſis quæſtionem de dote à primogenitô
exſolvendâ motam ac nondum deciſam fuiſſe ; & ejusmodi
controverſiam ex pactis familiæ decidi debere, quod verum.
Sic filiabus *Regni Sveciæ* vigore Ordinationis Regni dos in cen- 21
tum mille Joachimicos conſtituitur. Autor. *Deſcriptionis Re-*
gni Svec. tit. 1. Dos Regiæ filiæ Caſimiri II. *Poloniæ Regis*, quæ 22
nupſit Bogislao Duci Pomeraniæ, fuit 20000. ſexagenarum *Pra-*
genſium. Gomez. *L. 12. rer. Polon.* In Galliæ Regno dotium modus 23
non ſemper idem fuit. Sic Carolus V. Galliæ Rex, *anno 1324.* inſti-
tuit centies mille Francos aureos, i. e. coronatos in matrimo-
nium cujusque filiarum ſuarum Mariæ & Iſabellæ, & ſingulis
poſtea naſcituris ſexagies millenos Francos. *Vid. Bodin. de Rep.*
lib. 6. cap. 2. ubi monet, dotem dictam Caroli IV. Regis filiabus
400000. aureorum in ſingulas fuiſſe. Carolus autem VIII.
Rex Galliæ, *anno 1395.* promiſit octies centies mille Francos Iſa-
bellæ filiæ, nupturæ Richard. II. Angliæ Regi. Ita dos apud 24
Galliæ Reges incerta eſt. Betſius *de pact. illuſtr. famil. c. 6.* In 25
Hiſpaniæ Regno itidem dotem non eſſe definitam, ex ſupra
laudato Autore ſcripti *Rufutat.* pateſcit.

II.

Quæritur autem: An dote, quoad quantitatem patrimo- 26
nii congruâ Principis Filiæ datâ & acceptâ, non obſtante juratâ
Renunciatione ſucceſſionis moribus receptâ, ſuper læſione
conqueri liceat? Quæſtio hæc ſuperioribus annis graviſſimè 27
diſputata fuit inter potentiſſimos Reges Galliæ & Hiſpaniæ. Ad- 28
firmantem defenſores juris Gallici tuebantur; negativam ad-
verſæ partis adſertores, quorum ſententiam & nos labentes ſe-
quimur, permoti rationibus quas ſuprà adduximus. Rectè ſæpi- 29
ùs laudatus Auctor ſcripti Refutatorii *cap. 4. circa finem.* *Se le*
Famiglie, inquit, *private hanno riguardo nelle Renunzie delle*
Figlie per obietto principale, alla conſervatione della ſtirpe, ſenza
diſtruggerla giamai, per la baſſa importanza della dote, quanto più

le altiſſime cauſe dell' intereſſe di Stato, e conſervazione de' Regni, devonne i Matrimonii Reali prevalere à tutti gli altri riſpetti, ò di Pecunia, o di Dote.

CAPUT IV.

An dotatio incumbat Domanio Principis, an verò ex ſubditorum loculis fieri debeat?

SUMMARIA.

An Princeps ſubditos ſuos pro maritandà filià collectare poſſit? n. 1.
Adferuntur Rationes pro adfirmativâ. n. 2. & ſeqq.
Negativa adſtruitur. n. 8. & ſeqq.
Diluuntur contrariæ rationes. n. 13. & ſeqq.

I.

1 AN pro maritandâ filià Princeps ſubditos ſuos collectare poſſit, maximè controvertitur: & quamvis quæſtio hæc poſt multos ab Henr. Roſenthalio, *de feud. cap. 5. concl. 77.* & Caſparo Klockio, *Tract. de contribut. c. 8. n. 12. & ſeqq.* latè ſit pertractata, placet tamen eandem hîc ſub examen revocare, & quid nobis videatur, aperire.
2 Principem ſubditos prô elocandâ filià ſuâ contributione, (quam Fräulein-Steur appellant) optimo jure onerare poſſe, plurimi adfirmant. Poſt veteres Hoſtienſ. Specular. Blanc. Odofr. Accurſ. Alberic. Afflict. *deciſ. 265. n. 54.* Alex. *conſ. 35. n. 3. vol. 2.* & alii quos vide apud Roſenth. & Klock.
3 *cit. loc.* & hanc communem eſſe Ddm. doctrinam adſerunt Kirchov. *commun. opin. cent. 5. concl. 77.* Mynſing. *cent. 5. Obſ.*
4 *21. n. 4.* P. Gregor. *Syntag. jur. univ. lib. 3. c. 7. n. 11.* Augmenta autem præcipua, quibus adfirmantium opinio nititur hæc
5 ſunt: 1. Quòd dotis cauſa vulgò cenſeatur eſſe pia ac favorabilis, & propterea omnibus modis ac mediis promovenda. 2. Quòd

2. Quòd utilitas publica, in dotatione filiæ Principis conſiſtat. *l.*
2. de jur. dot. & l. 1. ſol. matrim. quæ Principi indulgere videtur
ejusmodi impoſitionem collectæ. Publicæ autem utilitatis
ratio ſemper eſt ducenda potior, etiam cum aliquo privatorum
damno. 3. Quòd Frater ſorori ſuæ dotem conſtituere jure ſit 6
obſtrictus *l. cumplures 12. §. cum tutor. de admin. & peric. tut* mul-
tò magis igitur æquum videtur, ne ſubditi in dotandâ Principis
filiâ ipſi Principi ſubſidium ſubtrahant, quippe qui ſubjectionis
vinculo ei obligati, à quo defenſione corporum & bonorum
habent. Klock. *d. l. n. 25.* 4. Cùm ſubditi pro inſtructione 7
itinerum, & refectione murorum de jure collectentur, eâ-
dem ratione pro elocandâ Principis Filiâ eis collectam impe-
rari poſſe. Klock. *d. l. n. 26.*

II.

Verùm enim verò hiſce non obſtantibus contraria Ne- 8
gantium ſententia nobis ſemper verior, æquior & communior
viſa fuit. Propterea, quòd nullâ literâ legis civilis vel feudalis 9
cautum legitur, onus dotandi filiam Principis ſubditis incum-
bere. *Erubeſcimus autem ſine lege loqui.* Nov. 18. *Et quod Lex*
non cantat, nec nos cantare debemus. Quin potius ipſa juris ra-
tio generaliter prohibet, ne Domini terrarum aliquam inno-
vationem, imponendo ſc. collectas vel augarias faciant. *l. cum*
ſatis. §. caveant. C. de agricol. & cenſit. Idem probat *text. l. fin.*
C. quemadm. civ. mun jud. L. X. l. 3. C. nova vectigal. impon. non
poſſe. & ſimil.

Et hanc ſententiam poſt alios ex recentioribus adprobant 10
Frid. Mindan. *lib. 2. de mandat. cap. 44. art. 3. & 5.* Sixtin. *lib. 2.*
de Regal. cap. 14. n. 51. Beſold. *lib. 1. de Reg. ſucc. differt. 11. n. 10.*
Betſius *de pact. illuſtr. famil. cap. 6.* Cothman. *conſ. 3. n. 300. &*
ſeq. vol 4. Köppen. *quæſt. 32.* Klock. *d. l.* Sinold. Schütz. *C. I. P.*
vol. 2. diſp. 11. theſ. 5. lit. C. Limnæ. *comment. ad A. B. cap. 25. obſ.*
10. (quem adduximus in eâdem quæſt. in diſcurſ. *ad L. unic. de*
oblat. votor. cap. 4. n. 17.) ubi optimè ſcribit, *hâc ſententiâ Chri-*
ſtiana

ſtianæ Principum conſcientiæ magis conſuli, quàm contrariâ *ad onerandos ſubditos tendente.* Add. Dn. Dieterich. *in not. ad A. B. tit. 25. verſ. & Sorores.*
11 Et hanc eſſe communiorem & veriorem teſtatur Brunus *conſ. 32. n. 7.* & Clarus *in* §. *feudum. q. 29.* & communem fatetur Pariſ. *conſ. 25. n 2. vol. 1.* quos refert ac ſequitur Roſenth. *d. l.* ubi etiam præjudicio Camerali, in cauſsâ
12 Hanau contra Hattgau/ eam confirmat. Subditi ſcilicet aliquot pagorum in Hattgau Comitibus ab Hanau Lichtenberg/ omnimodam jurisdictionem iſthic locorum exercentibus contribuere recuſantes, abſoluti fuère per ſententiam *ann. 1590.* quum non probaretur, ipſos in ſimilibus occaſionibus collectas præſtitiſſe, licet iidem Comites in Caſibus ad publicam utilitatem atque neceſſitatem ſpectantibus contra ſubditos antea obtinuerint: Daß Sie zu des Orts fürfallender Nothdurfft/ und erheiſchenden Nutzen/ mit ziemlichen und gebührlichen Schatzungen und Anlagen zu belegen Macht hätten.

13 Ad contraria argumenta, ſuperiùs pro Adfirmativâ hujus controverſiæ adducta facillimè reſponderi poteſt, & quidem ad
14 primum. Concedendo, dotis cauſa de jure piam ac favorabilem eſſe; ſed eò non evincitur, ſubditos, non verò Patrem Prin-
15 cipem, eam præſtare debere. Præterea dicunt, favorem majorem, *allevationem ſcilicet ſubditorum*, abſorbere favorem do-
16 tis. Ad ſecundum Reſp. negando, publicam utilitatem imponere hoc dotandi onus ſubditis; Textus adducti id minimè probant, ſunt enim juris privati, non publici; loquuntur de dote conſtitutá ſervandâ; præterea nulla eſt ſequelæ ratio: Reip. intereſt Filiam Principis dotari, ergò non ex reditibus Domanii, ſed ex loculis ſubditorum. Sic hoc argumentum generaliter valere deberet, omnia Regiminis onera humeris ſubditorum, non Principis incumbere deberent, quod contra ſanam politicam, & contra æquitatem, licet proh dolor! hodiè omnia ferè onera ſubditis de facto, (ut loquuntur) imponantur. De-
17 nique Nic. Betſius, *de pact. illuſtr. fam. cap. 6.* apertè ſcribit, collectas

lectas pro maritandâ filiâ non publicam, ſed privatam domini utilitatem reſpicere. Tertium Argumentum planè nihil concludit, nec reſponſionem meretur; & rectè huc adcommodatur illud: Erubeſcimus ſine lege (aut ratione legis) loqui. 18

III.

Nec quartum argumentum aliquid operatur; cùm hîc non verſemur in terminis ſummæ atque urgentiſſimæ Neceſſitatis publicæ; Nemo enim verè dixerit: Neceſſitatem Reipubl. omninò exigere, Principem non de proprio, ſed ſubditorum patrimonio Filiam ſuam dotari. 19

Hiſce ad veritatis & juſtitiæ trutinam examinatis rectiſſimè ſententiam contrariam voluntariam falſam ac fabuloſam dicit Petr. Jac. Aurelianenſ. *in Pract. libell. rubr. 63. n. 29.* Ubi addit, quòd Roffredus Beneventanus, (qui contrariæ opinionis primus auctor eſſe putatur,) ejusque adſeclæ malè dixerint, & cogitationes ſuas malas divulgando pejus fecerint, multosque turbarint, & in errorem pertraxerint, referente Boërio, *deciſ. 226. n. 5.* & ex eo Klockio, *d. c. 8. n. 30.* 20

Caput V.

An vi conſvetudinis univerſalis Germaniæ dotatio Filiæ Principis ſubditis incumbat?

Summaria.

An conſvetudo univerſalis imponat ſubditis collectas maritagii? n. 1. & ſeqq.

Cùm jus commune ſcriptum collectis maritagii repugnet, ad jus conſvetudinarium Germaniæ alii autores, & quidem plurimi confugiunt, ſtatuentes, *Uſu Principum in Germaniâ generaliter receptum eſſe, dotationem filiarum fieri mediante collectatione ſubditorum.* In quâ ſententiâ eſt magnæ auctoritatis 1 2

C JCtus,

JCtus, Joachimus Mynſing. *cent. 5. obſerv. 21. n. 4.* ac eandem ſequi videtur Udalr. Zaſius. *de feudis part. 7. n. 50.* dum inquit, conſvetudinem Speculatori (ſupra pro contrariâ ſententiâ ad-
3 ducto) in hoc caſu ſubſcribere. Et univerſalem praxin eſſe teſtâtur Caſtaldus. *tract. de Imperio. q. 57. n. 12. apud Mynſing. d. l.*
4 Verùm auctores noſtri ſæpè in aſſerendâ conſvetudine univerſali, juri communi contrariâ, nimis faciles eſſe ſolent, non ſatis attendentes, quàm difficile ſit legem, cumprimis juſtam, generalem in Republicâ Germanicâ, quæ tot parvis Rebuspublic. conſtat, in univerſum conſvetudine ac uſu tolli; quàm difficilè etiam ſit, ejusmodi univerſitatem contrariæ conſvetudinis legitimè probare. Unius certè vel alterius Doctoris, licet maximæ fidei auctoritatis & experientiæ fuerit, aſſertioni vel teſtimonio nullatenus probari poteſt. Et rectè Petr. Gilkenius in *l. pactum quod dotali. n. 88. C de pact.* ait, *Doctori non niſi de ſuæ Provinciæ conſvetudine atteſtanti*, fidem accommodari debere. Fac. *l. in omni parte. 2. ibi: facti interpretatio plerumq; etiam prudentiſſimos fallat. ff. de jur. & fact. ignor.*

5 Neganda igitur eſt aſſerta conſvetudo univerſalis, & quidem eò fortiùs, quòd in multis Germaniæ provinciis notoriè aliud ſervetur. Quod verò in hoc vel illo loco, ex ſpeciali cauſâ, uſu receptum, id ad neceſſitatem juris univerſalis trahi non poteſt. *Memini*, ait Henr. Roſenthal. *d. concl. lit. b. Quorundam ducum ſubditos aliquando quidem contribuere, ſed ſolùm precariò, ejusq; rei Principes illis teſtimonium ſub ſigillo præbere o-
6 portere, ut oculis meis vidi.* Hujus viri præjudicium Camerale adducentis auctoritati plus fidei cum Klockio, *de contrib. cap. 8.
7 n. 36.* tribuimus, quàm Mynſingero contradicenti. Eandem ſententiam amplectuntur Georg. Mund. *tr. de mun. & honor. cap. 3. n. 20. & ſeqq.* Bocer. *de collect. c. 6. n. 52. & ſeqq.* Sinold. *vol. 2. jur. publ. D. 5. th. 5. lit. c.* Limnæ. *ad A. B. t. 25. obſ. 10.* ubi ait: licet conſtet in nonnullis Principatib. Germaniæ conſvetudinem obſervari, non tamen indè inferri poſſe generalitatem.

D. Die-

151

D. Dieterich. *ad eandem d. l. ibi:* conſvetudo iſta in Germaniâ non eſt univerſalis, quæ jus conficiat, ſed particularis.

CAPUT VI.
An & quatenus conſvetudo, quâ onus dotandi Filiæ Principis ſubditis injungitur, valeat?

SUMMARIA.

Quæ primùm officia humanitatis, ea ſucceſſu temporis in neceſſitatem tranſire ſolent. n. 1.
An conſvetudo imponens collectas maritagii ſubditis valeat? num. 2. & ſeqq.
Præſcriptionis immemorialis vis in hâc materiâ. n. 8. & ſeq.
Precaria contributio, aut quæ ſit ſub proteſtatione non operatur jus ſeu conſvetudinem. n. 12. & ſeqq.
In dubio contra collectam pronunciari debet. n. 14.
Pacto & conventione collecta maritagii quandoq; nititur. n. 15. & ſeqq.
Pacta illa ſunt ſtrictiſſimæ interpretationis, ac extendi non debent. num. 18.

VEriſſimum eſt, quod ſcribit Caſp. Klock. *de contribut. cap. 8. n. 29.* 1 Sæpè fieri, ut quæ quidem officia humanitatis & beneficentiæ fuêre, ea ſucceſſu temporis, uſurpatione, ut potentiorum impreſſionibus in neceſſitatem tranſire; quod hodiè tàm frequens eſt, ut etiam ſimplices ruſticelli id obſervent, qui propterea, quando vel novæ operæ vel contributiones voluntariæ, vel alia ſubſidia charitativa, (nurt zur Bethe / ut vocant, oder aus Gutwilligkeit) ab iis petuntur, non ex inani metu futuræ conſvetudinis, & ordinarii oneris, es möchte hernach eine Gerechtigkeit und herkommen daraus werden / auxilia recuſant,

2 cuſant, aut non niſi invitiſſimi ea præſtant. Quæritur autem, heic an valeat conſvetudo, quâ dotationis onus ſubditis impo-
3 nitur? Negandum videtur, quòd conſvetudo, quæ ab initio violentiam habet, jure improbetur, Pariſ. *conſ. 25. n. 21. & conſ. 27, n. 41. lib. 1.* in hâc autem materiâ violentum & non voluntarium initium habuiſſe præſumitur. Cæſar Manent. *conſ. 84.*
4 *n. 81.* Morla, *in Eporio juris. P. 1. tit. de ſervit. q. 4. n. 24. & ſeq.* & hoc referens Klock. *d. tr. c. 10. n. 31.* Idem ſentit Rolandus à Valle, *conſ. 13. vol. 3.* (relatus Betſio *d. l.*) qui *n. 51.* potiſſimum hanc præſumtionem locum ſibi vindicare & effectum ſuum
5 producere exiſtimat, ſi immunitas ſubditis per viam contractus conceſſa ſit; quod habet ratione. Verùm, cùm generaliter dici non poſſit, omnē conſvetudinem collectandi ſubditos pro dotandâ Filiâ Principis, violentum habere principium adeoque vim legis obtinere non poſſe, ſimpliciter etiam eam improbare nolumus; ſed legitimè introductam omnino adpro-
6 bamus. Communiter enim placuit, in collectarum materiâ conſvetudinem omnino obſervandam eſſe, ut arguit *text. in l. litibus 20. §. 3. C. de agric. & cenſit. Lib. 11.* & tenet Oſaſch. *deciſ. pedem. 13. in fin.* Rol. à Valle. *4. conſ. 79. n. 17. & ſeqq.* Pacian. *conſ. 8. n. 8.* Weſemb. *conſ. 103. n. 46. vol. 3.* M. Anton. de Amatis. *deciſ. 118. n. 25.* ubi veriſſimam appellat; idque tàm in indicendis, quàm non exigendis. Burſat. *conc. 186. n. 11.* D. Richter.
7 *part. 2. deciſ. 70.* Propterea, quòd conſvetudo non ſolùm legis vim ac poteſtatem habeat, verùm etiam lege ipsâ quodammodo potentior eſſe cenſeatur, tantumque poſſit, quantum Principis aut Papæ gratia. Schrader. *conſ. 1. n. 290. & conſ. 21. n. 187.* Undè vulgò conſvetudo Tyrannis appellatur, talemque eſſe in civilibus ac moralibus quotidiè experimur.

II.

8 Diximus conſvetudinem legitimè introductam hactenus non improbari; talis autem cenſetur ea, quæ præſcriptione temporis immemorialis firmata eſt; hæc enim longè præſtan-

tior

tior & firmior exiſtimatur Principis privilegio. Cravett. *de an-*
tiq. tempor. p. 1. v. 1. n. 43. Ludov. Molina. *de majorat. diſp. 584.*
n. 3. Nec ſufficit, ſi probatum fuerit, ſemel atque iterum ſub- 9
ditos collectas pro maritandâ filiâ ſolviſſe. In hâc enim re o- 10
diosâ, contra quam aut præſumtio violentiæ, aut arbitrariæ
penſitationis militat, ad inducendam conſvetudinem pleniùs
de animo gravatorum conſtare debet. Vid. Franc. Ripa. *tit. de*
legib. & conſvet. reſp. 14. n. 2. ubi ait: ad hoc, ut ex uſu populi
conſvetudo inducatur, inter cœtera requiri, quòd populus fu-
erit in tali uſu, animo & intentione conſvetudinem inducendi.
Nam cum tacito populi conſenſu naſcatur. *l. de quibus de legib.*
non poteſt illa conſtitui, ubi animus, à quo conſenſus depen-
det, deeſt *l. ſi per errorem de jurisd. l. conſenſu de O. & A.* Præ- 11
terea non ſufficit, ſubditos pluribus vicibus collectam marita-
gii ſolviſſe, niſi doceatur, id *vi conſvetudinis* factum fuiſſe. Ac- 12
cidit enim non raro, ſubditos precariò contribuere, ac ſubſidio
quodam charitativo Principi ſuccurrere: nonnunquam fit ſub 13
proteſtatione, aut reſervatione libertatis; nonnunquam ſub
datione reverſalium aut in caſu ſummæ neceſſitatis &c. quæ o-
mnia in aſſerendâ conſvetudine, ut certo jure, probè ſunt per-
pendenda. Nimirum, pro Regulâ hîc tenendum eſt: *In dubio* 14
ſemper contra collectam, utpote odioſam, & quæ ſervitutis ſpeci-
em præ ſe fert, *interpretationem fieri, ac judicari debere.* ex Co-
meo *Conſ. 194. col. 3. lib. 4* Cravett. *conſ. 111. in fin.* Weſemb. *conſ.*
103. n. 18. Cothman. *conſ. 111. n. 46. & ſeq. vol. 1.* & alii quos re-
fert Klock. *d. tr. c. 7. n. 36. & c. 19. n. 63.* optandum eſſet, aure-
am hanc ſententiam aureis literis Curiis & Cameris Principum
hodiè adſcriptam eſſe; ſed cùm non faveat diſco, proh dolor!
ubique negligitur, ridetur, damuatur.

III.

Quemadmodum verò certâ conſvetudine introduci pot- 15
eſt, ſubditos ad nuptias filiæ Principis contribuere, ita conven-
tione ac pacto inter Principem & Status Provinciales, in con-

ventu Provinciali, ut ferè fit, legitimè inito, idem efficitur; in
16 quo ſuprà laudati autores ferè omnes conveniunt. Conſvetudo namque & pactum hactenus ad paria judicantur: & ut illa tacito, ſic hoc expreſſo populi conſenſu nititur. Et aliàs plùs
17 operatur expreſſum quàm tacitum. Sic in Ducatu Brunſvicenſi inter ordinaria tributa, ex conſenſu Ordinum & civium hodiè referri die Fräulein-Steur/ ait Joh. Stuckius. *part. 1. conſil. 22. n. 253.*
18 Rectè autem monet Limnæus *ad A. B. c. 25. obſ. 10.* tenorem pacti benè expendi debere, an ſcilicet generalis ſit, vel ſaltim unum & alterum caſum exprimat. Et cùm ejusmodi pacta inter Principem ac Status provinciales inita, ſtrictiſſimi ſint juris ac interpretationis, minimè de caſu ad caſum, vel
19 de re ad rem, aut perſonâ ad perſonam extendi debent. Rectè etiam monet Köppen. *deciſ. 32. n. 12* requiri hîc conſenſum omnium ſubditorum, & ſi tantùm conſenſus unius aut plurium intervenerit, illos non reliquos teneri. Boër. *deciſ. 126. num. 4.* Alberic. *in rubric. de muner. & bonor.* Vid. Tract. noſtr. *de Conventibus Provinc. ubi plura.*

Caput VII.

Proponuntur Declarationes quædam ſententiæ, conſvetudinem iſtam admittentis.

Summaria.

An & Vaſallis collecta maritagii imponi poſſit? n. 2. & ſeqq.
Negativa defenditur. n. 3. & ſeqq.
Limitatio. n. 10. & 11.
An ſubditi Vaſallorum rectè collectentur? n. 12.
Adducitur præjudicium.
An Principi non egeno collecta maritagii debeatur? n. 13. & ſeq.
Etiam ſine pacto egeno Principi ſuccurrendum? n. 15. & ſeqq.

An

153

An in ſecundis nuptiis Filiæ Principis collecta maritagii debeatur? num.18.
An pro pluribus filiabus debeatur? n. 19.
Conſvetudo Germaniæ pro affirm. n. 20.
Conſvetudo non eſt extendenda. n.21.
Naturali Filiæ Principis non debetur? n. 22.
In nuptiis Filii collecta maritagii non obtinet. n. 23.

I.

SEntentia Doctorum, collectas pro elocandâ Filia Principis admittens, varias declarationes & reſtrictiones habet, quæ tamen omnes omnibus non probantur. *Prima declaratio eſt,* quòd tantùm ſubditi non verò Vaſalli hoc caſu collectari posſint. De Vaſallis quidem idem ſentit Zaſ. *de feud. part. 7. n 50. & ſeq.* Alex. *conſ. 35. n. 3. lib. 2.* Schneidevv. *de feud. part. 5. num. 120.* Schrad. *de feud. cap. 6. n. 102. pàrt. 6.* & alii plures, quos refert Roſenthal. *de feud. cap. 5. concl. 78. lit. b.* Rationem hanc adferunt; quòd pertineat ad honorem Domini, Filiæ Dotem convenientem conſtituere, ſi is id ſalvâ dignitate & ſtatu non poſſit facere. Verùm contraria ſententia longe verior eſt, 1. quòd Vaſalli quà tales non ſint ſubditi. Communiſſima enim eſt ſententia, jus vaſallagii non reddere aliquem ſubditum, ſed ſubjectio propriè ex eo metienda, an quis in territorio domini domicilium habeat, vel indè originem ducat. Roſenth. *d. concluſ. n. 3.* Dn. Aff. & Compat. Struv. *Syntag. feud. cap. XI. aph. 2.* 2. quòd Vaſalli ſolummodo de jure feudali ad ſolita feudorum ſervitia ſint obligati, inter quæ non eſt cauſa filiæ elocandæ. 3. quòd conſvetudo iſta ſit odioſa, ac ſtrictiſſimi juris, quæ de perſona ad perſonam non extendenda. Et ſic ſentiunt poſt veteres Bald. Matth. de Afflict. Jacob. Ardizon. Schenck, Sonsbeck. & alios, Vasquius *illuſtr. controv. c. 7. n. 3. lib. 1.* Beſſ. *d. c. 6.* Roſenth. *d. concl. lit. c.* ubi plures cumulat. Nec obſtat allegata diſſentientium ratio, quod dotatio filiæ ad domini honorem pertineat; ſi enim hæc ſola ſufficeret, vaſallus ſæpè non du-

pli ci

Margin numbers: 1 2 3 4 5 6 7 8

plici ſed triplici onere gravaretur, quod nec juri feudeli nec rationi conveniens eſt.

9 Idem eſt in illis, v. g. Comitibus ac Baronibus, qui quidem ab Electoribus ac Principibus feuda quædam poſſident, quoad alia tamen bona immediatè Imperio ſubjecti, aut Status Imperii ſunt, quales in Germaniâ non pauci reperiuntur.

II.

10 Limitatur autem hæc ſententia, *niſi ſpeciali conſvetudine, immemoriali præſcriptione, aut conventione expreſſâ* aliud ſit rece-
11 ptum vel indnctum. In tali namque caſu conſvetudo & obſervantia, legitimè probata, unicè inſpicienda eſt, ut rectè ſentit Springsfeld. *de Appanag. d c. 12. n 53.* aliàs contrariæ opinionis adſertor. Allegatur ab eo Bald. *in c. 1. § ſimiliter. de Capit. Corradi.* Caſtr. *in l. ult. C. de ſtat. & imag. & in l. neminem. C. de SS. Eccleſ.*

III.

12 Ulteriùs quæritur: *An ſubditi Vaſallorum, mediatè principis juriſdictiooi ſubjecti, ad haſce collectas ſint obligati?* Ob derer Lehnleute Gerichts-Unterthanen Fräulein-Steur zu geben ſchuldig? Memini ſuperioribus annis id diſputatum fuiſſe, obtinuit autem adfirmativa, quam calculo ſuo adprobarunt Domini Scabini Jeſnenſes anno 1600. ita pronunciantes: P.P. Ob nun wohl faſt alle Unterthanen ſolche Ehe-Steur gehorſamlich gewilliget/ ſo hätten doch allein die Lehnleute in der Herrſchafft L. ſich beſchweret/ ſolche Ehe-Steuren von ihren Unterthanen einzubringen/ und der Herrſchafft folgen zu laſſen/ mit Vorwendung/ ihre Unterthanen wären des Vermögens nicht wohneten an rauhen unfruchtbaren Orten/ und wären ohne diß mit Zinſen/ Dienſten und Frohnen genugſam beſchweret/ zu dem ſo wäre dieſes eine Neuerung/ denn es zuvor unerhört/ daß bey Lebzeiten der alten Grafen von L. Ehe-Steur wäre eingemahnet worden.

Deßgleichen/ ſo wären nach Abſterben des letzten L. Gra-

fen/

ſen/ und alſo ſeither Anno 64. zwey Fräulein/ ausgeſtattet / und gleichwohl aus der Herrſchafft L. keine Ehe-Steur gefordert worden / Wann dann ihr dafür hieltet/ daß ſolche ihre vorgeſchützte Urſachen der Erheblig keit nicht/ daß ſie ſich angedeuteter Ehe-Steur zu verwegern befugt / und daſſelbige aus vielen hochwichtigen Motiven und Rechts-Gründen / ſo ihr uns nach der Länge ausführlich erzehlet / Als habt ihr/ welche Meynung vorzuziehen/ und ob nicht die N. Vaſalli von Ihren Unterthanen die geforderte Ehe-Steuer einzubringen ſchuldig / oder was dißfalls recht/ unſere Rechtsbelernung gebeten/ Demnach ſprechen wir vor Recht/ ob wohl die Lehenleut in der Herrſchafft N. Ihrer Unterthanen Unvermögen und andere Beſchwerung / als Zinſe / Dienſt und Frohnen/ auch dieſes vor eine Neurung anziehen.

Demnach aber/ weil wohlgedachtes Graf N. Forderung und Intention nicht allein in gemeinen beſchriebenen Kayſerlichen und Land-üblichen Sächſiſchen Lehn-Rechten/ und derſelben Lehrer einhelligem Beſchluß/ ſondern auch in langwierigem vorgebrachtem Gebrauch Teutſcher Nation gegründet/ ſo ſeynd die N. Vaſallen wegen ihrer Unterthanen ſich von ſolcher Hülff und Steuer zu eximiren nicht befugt / ſondern ihres Vorwendens ungeachtet/ gleich andern Unterthanen ohne Unterſcheid pro rata bonorum zur Ausſtattung der Gräflichen Fräulein zu contribuiren ſchuldig/ Sie könten dann/ wie recht/ erheblich beweiſen/ daß ſie von den vorigen Beſitzern der Herrſchafft N. entweder ein Privilegium exemtionis dißfalls erlanget/ oder von Ihnen über Rechts verwärte Zeit nie nicht ümb einige Zulage zu ſolcher Ehe-Steuer/ derer ſich doch viel zugetragen angelanget/ ſondern ſolche Anlage allein uf die andern Unterthanen geſchlagen/ dadurch nunmer die N. Unterthanen ſolche Freyheit erſeſſen und verjahret/ uf ſolchen Fall würden ſie hinführo nochmahls billich darbey gelaſſen / und mit ſolcher Neuerung verſchonet.

13 *Secundò*, conſvetudinem collectandi ſubditos pro dote Filiæ elocatæ accipiunt quidam cum declaratione, *ſi Princeps ex reditibus ſuis, vel ſine notabili diminutione rerum ſuarum id facere non poſſit*, neque ſuâ culpâ, *in luxum & delitias ſuperfluas* (ut hodiè multi Germaniæ Principes ſolent) *facultates ſuas impendendo, ipſe inopiæ & calamitatis ſuæ autor atq; faber extiterit, & ſubditorum extraordinario ſubſidio indignum ſe reddiderit.* Nic. Betſ.
14 *d. l.* In dubio etiam pactum inter Principem ac ſubditos de collectâ hac præſtandâ initum, ita intelligi, debere ſi deficiant ordinarii reditus; tradit Göddeus. *Conſil. Marpurg. 16. n. 44. vol. 4.* Roſenth. *d. concl. 79. n. 1.* ubi ait: Dd. generaliter ita limitare & intelligere conſvetudinem vel pactum; aliàs ante omnia dominum ſuum marſupium excutere debere, & ſi ſic mederi non poſſit, tùm moderatè & charitativè petere. Klock. *d. c. 8. n. 42.* ubi ait: omnibus caſibus ſemper hanc declarationem ſubnectendam eſſe.

15 Verùm, licet pactum nullum præceſſerit, aut conſvetudo collectandi ſubditos in hoc caſu introducta ſit, ſi ærarium Principis fortè injuriâ temporũ, vel aliò caſu, ſine ipſius culpâ valdè fuerit exhauſtum, & is vel planè non, vel non ſine gravi rerum ſuarum diminutione Filiam ſuam honeſtè elocare non poſſit, putamus, ſubditos teneri, charitativo ſubſidio pro viribus Principi ſuo ſuccurrere, nec poſſe auxilium juſtè denegare.
16 Præterquam enim, quòd cauſa iſta famam, & honorem Principis, ſæpè etiam Status publici tranquillitatem ac conſervationem ac ſubditorum ſalutem, concernere poſſit, in ejusmodi Neceſſitatis publicæ caſu privilegia aliquantum ceſſare debent. Quippe neceſſitas vera & urgens dicitur non habere legem; nec neceſſitas curat privilegium, ſed ipſa facit legem ac induci
17 cit privilegium. Barboſ. *in axiom. v. Neceſſitas.* Et ſic in terminis pacti deficientis ſentit Limn. *d. l. ibi: etiamſi pactum nullum præceſſerit*, idem autem nobis dicendum videtur, ſi conſvetudo deficiat.

V. *Ter-*

V.

Tertiò, declarant, dictam conſvetudinem aut pactum tan- 18
tùm in primis filiæ nuptiis, non verò in ſecundis obtinere. *per l. boves. §. hoc ſermone de V. S. l. pen. C. de Conſul. lib. 12.* Guid. Papa. *deciſ. 57. in fin.* Boer. *deciſ. 131. n. 8.* Chaſſan. *in conſuet. Burgund. tit. 1.* §. 4. Jac. Menochius. *de A. I. Q. lib. 2. cent. 2. caſ. 181. n. 5.* arbitrio judicis id relinquit, ſi nec à jure nec à conſvetudine omnibus in caſibus fuerit determinatum, quando collecta hæc exigi poſſet. Socin. Jun. *conſ. 16. n. 2. lib. 3.* Conventio certè, cùm ſit ſtrictiſſimi juris, ad hunc caſum non videtur extendi poſſe. Klock. *d. l.* tota igitur res unicè ab obſervantiâ dependet.

VI.

Quartò declarant nonnulli, collectam tantùm deberi 19
pro primæ filiæ dote, non verò pro pluribus, *per d. l. boves de V. S.* Grammat. *conſ. 38. col. 2.* Gabriel. *commun. opin. concl. 2. n. 8. tit. de legib.* Betſius. *d. l. ubi ait:* non eſſe hîc argumentandum à ſingulari numero ad pluralem. Idquod in conventione indubitatè procedere ait Roſenthal. *d. concl. lit. c.* in conſvetudine verò non ita expeditum eſſe, cùm diſpoſitio *d.* §. hoc ſermone, non obtineat in ſermone legis & ſtatuti. Tiraq. *de jure primog. q. 70. limit. 9.* Et hoc praxis Germaniæ in illis provin- 20
ciis, in quibus collectandi viget conſvetudo, ſervat, nec inter primogenitam aut ſecundogenitam Filiam diſtingvitur.

VII.

Quintò declaratur, conſvetudinem vel conventionem ad 21
naturales filias Principis extendi non poſſe. Roſenth. *d. concl. lit. d.* Betſ. *d. l.* ob ſæpè dictam rationē, quòd favor ſubditorum hic prævaleat favori collectarum. Nec obſtat, quòd Canonico jure 22
pater filiam ſpuriam alere ac dotare teneatur, ob quam rationē in contrarium moventur Cæſar. Uſil. *in addit.* ad Afflict. *deciſ. 265. n. 58.* Zaſ. *de feud. p. 7. n. 50.* & Schrader. *de feud. part. 6. c. 6. n. 102.* quamvis enim ita ſit, nondum tamen indè evincitur,

hoc caſu ſubditos collectandos eſſe. Odia ſunt reſtingvenda, favores autem ampliandi. *cap. odia. de R. J. n. 6.* odioſa autem hic eſt perſona, odioſa collecta, odioſa conſvetudo. Rectè Argentræus (laudatus Klockio. *d. l. n. 45.*) *in conſvet. Britan. art. 87. not. 3. n. 4. ait:* filias ſpurias honore eodem dotis æquari non debere. Et ita uſu ſervatur.

VIII.

23 *Sextò* declaratur. In nuptiis filii conſvetudinem iſtam non obtinere; cùm dominus dotem non exponat, ſed accipiat. Poſt allegatos Roſenthal. *d. l. lit. f.* ubi tamen addit: ſe vidiſſe ſubditos etiam hoc caſu aliquando pro ferendis ſumtibus, qui proh dolor! in nimium luxum plerumque hodiè profunduntur, Dominis ſuccurriſſe. Et Betſius *d. l.* ait: quamvis de jure ita ſe habeat, tamen *de facto* malè obſervari, quod eſt veriſſimum. Huic ſubditorum querelæ, odia, conſpirationes & apertæ ſæpè rebelliones, quæ utrique parti gravia damna, vel etiam extremam perniciem adferrè ſolent, exoriuntur. Sanè Reges
24 & Principes (ut benè monet Betſius d. l.) qui *Regni ac ſubditorum ſuorum ſalutem pro ſuprenâ Lege*, uti omnes juſtos Principes decet, ſibi commendatam habent, etiamſi ſint ſupremi Domini, & ſuperiorem non recognoſcentes, quantum poſſunt, ne hujusmodi oneribus ſubditos contra fas ac privilegia onerent, prudenter cavere ſolent. Sed hodiè proh dolor! ſurdis narratur fabula, dum ubique ferè vulgatum illud apud potentiores prævalet.

Sic volo, ſic jubeo, ſtat pro Ratione voluntas.

CAPUT VIII. & ULT.

Expenduntur aliquot quæſtiones collectam maritagii concernentes.

SUMMARIA.

An primogenitus Princeps poſſit ſubditos collectare pro maritandis appanagiatorum filiabus? n. 1. & ſeqq.

An

An appanagiati ipſi collectare poſſint ſubditos ? n.7. & ſeqq.
An collecta maritagii ante diviſionem ſubditorum impoſita, poſtea exigi poſſit ? n.10. & ſeqq.
Adferuntur præjudicia. n.12. & ſeqq.

I.

IN iſtis provinciis, in quibus in domo Principis jus primogenii obtinet, ac collectæ maritagii conſvetudine introductæ ſunt, controverſia ſæpè oritur : *An primogenitus, Regens Princeps, pro elocandis poſtponitorum, ſeu appanagiatorum fratrum*, dero abgeſtandenen Herren Brüder / *filiabus, ſubditos ſuos collectare poſſit ?* In utramq; partem hæc quæſtio ſuperioribus annis acriter diſputa fuit. Affirmativam tuetur Vultejus. *vol.3. conſil. Marp. conſil. ult. per tot.* quem ſequitur Matth. Stephani *de juriſd. part. 1. cap. 7. n. 464.* & Dn. & Amic. Myler. *in addit. ad Rumelin diſſert. 5. part. 3. & theſ. 14.* atque ita in familiâ Würtembergicâ uſu ſervari, monet. Contrariam verò negativam, pro Duce Holſatiæ defendit latiſſimè Erneſt Cothmannus *vol. 4. conſ. 3. & 4.* probabilem judicat Sinoldus. *vol. 2. diſp. 11. th. 5. lit. c. in fin.* Et Klockius *d. l. n. 46. ubi ait :* præſuppoſitam conſvetudinem eò vires ſuas non exſerere, ut & Principes, Duces, aut Comites actu non Regentes, ſeu abdicatos comprehendat. Cùm Principes ejusmodi qui per pacta à Ducatibus & Provinciis ſegregantur certo aliquo percepto, id quod ſuum eſt conſequantur, ideoq; ulteriùs nihil petere poſſint, exemplo filiarum, quæ tempore donationis, quod ſuum eſt, recipientes nihil in poſterum petunt. Addit. Dn. Dieterich. *ad A. B. d. l.* aliam rationem, quòd appanagium ſit loco hereditariæ partis ; jam verò conſtare, dotem de jure communi ex bonis patris propriis ſolvendam eſſe, ſicut & Appanagiatus reliqua onera, quæ imponuntur perſonæ pro prædio, ad ratam ſolvere teneri. Et quamvis quidam pro conciliandâ diſcrepantiâ Vultej & Cothmanni diſtingvere voluit inter *appanagium proprium & improprium* ſeu conventionale, eam tamen rejicit Dieterich. d. l.

Margin numbers: 1 (line 1), 2 (line 7), 3 (line 13), 4 (line 26)

 quod

quod in Germaniâ noſtrâ jura apanagii & primogenituræ dependeant à pactis conventis, & ſunt imperiâ. Limnæus *ad A. B. tit. 25. obſ. 11.* æquum eſſe putat, ut habito reſpectu ad exiguam apanagiati portionem, quam accepit, primogenitus, illum in dotandâ filiâ ſublevet, non tamen ad hoc cogi poſſe exiſtimat, niſi pactum familiæ vel teſtamentũ paternum hoc cui opinioni
5 & nos injungat, accedere nulli dubitamus. Obſervantiã quidem contrariam pro affirmativâ allegat H. Jurgenſ. *diſp. de Apanagio,*
6 cujus Præſes fuit Dn. & Amic. Leiſer (habetur, *P. III. Exerc. var. jur. publ. n. 9.*) dum §. *pen.* ita ſcribit: Præterquam quod apanagium ita, ut pro lubitu de eo, ceu de re aliâ hereditariâ ſtatui poſſit, hereditaria portio propriè non eſt, obſervantiam quoq; in Imperio noſtro diverſum ſvadere volunt, & primogenitum ad dotandam filiam apanagiati, cum ſit poſſeſſor feudorum Regalium & caput familiæ, ceu ad onus feudale obſtringunt, ſicuti propriis ſororibus dotem conſtituere tenetur. Adducitur diſpoſitio Elect. Brandenb. de anno 1553. quâ cavetur: **Daß der** primogenitus Regens, **der andern abgegangenen Töchter / alle / die ſie hinter ihnen verlaſſen werden / berathen und beſteuren / als ob ſie ſeine leibliche Töchter wären.** Præterea adfertur exemplum familiæ Gutenbergicæ ſupra adductum. Verùm cum indè generalis obſervantia Imperii evinci poſſit, non immeritò dubitamus.

II.

7 Cùm igitur primogenitus non teneatur ultragenitorum fratrum filias dotare, ulteriùs quæritur: *An apanagiati ipſi collectas maritagii à ſubditis exigere poſſint?* Diſtingvit Springsfeld *de*
8 *apanag. c. 11. n. 208.* an apanagiatus ſeparatim ab Imperatore inveſtitus ſit, cum jure ſuperioritatis & Regalibus, an non: illo caſu adfirmat, adhibito tamen conſenſu Procerum, & ſic ab Imperatore *anno 1590. 1593. 1596.* decretum fuiſſe, cum Vultejo. *alleg. loc. teſtatur.* hoc verò caſu Regentis fratris interventu precariò ab Ordinibus impetrare poſſe, & ſic in Domo Saxoni-

cà

cà practicatum fuiſſe ait Springsfeld. *d. l.* Quæ diſtinctio vi- 9
detur ratione non carere, cumprimis autem ad conſuetudinem
reſpiciendum eſt.

III.

Illud etiam quæſitum meminimus: ſi ſubditis collecta 10
maritagii fuerit indicta, eâ autem nondum exactâ, illi per divi-
ſionem alienati alium dominnm nacti fuerint, an nihilominus
priori domino indicta collecta ſit ſolvenda? Quod affirm. cùm 11
dominus ante diviſionem factam jus quæſitum habeat, quod
ſubſequens diviſionis pactum, quod ſtricti juris, non tollere vi-
detur; & quamvis fortè terminus vel dies exactionis poſt divi-
ſionem demum extiterit, nihilominus tamen obligatio nata
eſt, tempore indictionis, ad quod omninò reſpiciendum. At- 12
que ſic olim, anno 1600. in causâ S. contra S. pronunciavit Fa-
cultas Juridica Wittebergenſis: his verbis:

Iſt in Gräflichen Stamm S. durch eine unverrückte Gewonheit / von Alters hergebracht / daß wann die Gräflichen Fräulinne verheyrathet / das Ehe-Geld / und Ausſtattung von den Unterthanen / pflegt gefordert und colligirt werden / dahero E. G. als vor Jahren dero geliebte Tochter vermählet worden / deroſelben Ausſtattung und Ehe-Geld von ihren Unterthanen auch gefordert / die aber doch / uf ihr unterthäniges Anhalten / weil ſie der Zeit / mit vielfältiger Türcken-Steur beleget geweſen / biß anhero damit verſchonet / Inmaſſen dann E. G. Herr Eydam auf derſelben Anſuchen mit der Forderung biß anietzo in Ruhe geſtanden. Wann nun gleich E. G nunmehro mit dero Vettern einer andern Landes-Theilung ſich verglichen / dadurch Ihre G. das Amt N. zugefallen / und ſie dahero ſolch onus nunmehr auf ihre Unterthanen nicht wollen legen laſſen / dieweil aber dannoch zu der Zeit / da wohlgedachtes E. G. Fräulein dem Herrn N. vermählet / und alſo die Unterthanen die Ehe-Steuer erlegen ſollen / gemeltes Amt N. E. G. zugeſtanden / die es auch innen gehabt / und von den Unterthanen gedachtes Amts neben

andern

andern ſolche gefordert/ So mögen auch berührte Unterthanen/ nunmehr von Erlegung ſolcher Ehe-Steuer ſich nicht entbrechen/ Es ſeynd auch E. G. Vettern N. dardurch daß erwehntes Amt ihnen itzo zugetheilet/ daſſelbe zu verhindern nicht berechtiget/ V. R. W. Zu Uhrkund mit der Juriſten Facultät Inſiegel verſiegelt.

13 In eandem ſententiam pronunciarunt Dnn. Scabini Jeſnenſes his verbis: Ob wohl die Ehe-Steur E. Gn. Vettern in Zweiffel ziehen/ weil ſolche kein onus ordinarium, ſo uf die Leute geerbet/ und ſie jährlich zu entrichten ſchuldig/ So wird doch deſſen ungeacht/ E. G. die berührte und bewilligte Ehe-Steur/ von den Unterthanen im Amt N. billig gereicht/ und haben ſich dieſelbe darmit/ daß ſie auch künfftig N. Fräulinne ausſtatten müſten/ dißfalls nicht zu behelffen/ Alles V. R. W.

Tantum hâc vice
DEO GRATIAS.

ROMA